

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

DRUGI ODDELEK

ZADEVA GROS proti SLOVENJI

(Pritožba št. 45315/18)

SODBA

Prvi odstavek 6. člena (civilni del) • Dostop do sodišča • Upoštevni zakon o subjektivnem roku (od pritožnikove ugotovitve nastanka škodljivih posledic) za pritožbo na ustavno sodišče • Pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti več let starih občinskih odlokov, ki je bila zavrnjena kot nepravočasna iz razloga, ker pritožnik ni izkazal, da ni mogel že prej izvedeti za nastanek škodljivih posledic, kljub pomanjkanju dokazov, ki bi nasprotovali časovnemu okviru, ki ga je predložil pritožnik • Nepredvidljivo pričakovanje • Porušeno pravično ravnotežje

STRASBOURG

7. julij 2020

Ta sodba bo postala dokončna v okoliščinah, navedenih v drugem odstavku 44. člena konvencije. Mogoči so uredniški popravki.

V zadevi Gros proti Sloveniji

Evropsko sodišče za človekove pravice (drugi oddelek) kot senat v sestavi:

Jon Fridrik Kjølbros, *predsednik*,

Marko Bošnjak,

Egidijus Kūris,

Ivana Jelić,

Arnfinn Bårdsen,

Darian Pavli,

Peeter Roosma, *sodniki*,

in Stanley Naismith, *sodni tajnik*,

ob upoštevanju:

pritožbe proti Republiki Sloveniji, ki jo je po 34. členu Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljnjem besedilu: konvencija) pri Sodišču 21. septembra 2018 vložil slovenski državljani Vitomir Gros (v nadaljnjem besedilu: pritožnik);

sklepa, da se slovensko vlado (v nadaljnjem besedilu: vlada) obvesti o pritožbi glede prvega odstavka 6. člena (dostop do sodišča) in 1. člena protokola št. 1 h konvenciji in da se preostali del pritožbe razglasi za nesprejemljiv;

stališč strank;

po razpravi, zaprti za javnost, ki je bila 9. junija 2020,

izreka to sodbo, sprejeto navedenega dne:

UVOD

Zadeva se nanaša na občinske odloke o kategorizaciji poti, ki potekajo po spornih zemljiščih kot »javne ceste« (v nadaljnjem besedilu: odloki). Pritožnik se je po prvem odstavku 6. člena konvencije pritožil v zvezi s pravico do dostopa do ustavnega sodišča, da izpodbija odloke, in po 1. členu protokola št. 1 v zvezi z lastništvom spornih zemljišč.

DEJSTVA

1. Pritožnik je bil rojen leta 1942 in živi v Kranju. Pritožnika je zastopal A. Drobnič, odvetnik iz Kranja.

2. Vlado je zastopala njena zastopnica T. Mihelič Žitko, višja državna odvetnica.

3. V nadaljevanju so povzeta dejstva v zadevi, kot so jih predložile stranke.

I. DENACIONALIZACIJSKI POSTOPEK

4. Dne 10. marca 1992 so pravni nasledniki pokojnikov M. M. in D. M. (v nadaljnjem besedilu: denacionalizacijska upravičenca) začeli

denacionalizacijski postopek na Upravni enoti Kranj (v nadaljnjem besedilu: UE). Podržavljeno premoženje je zajemalo zemljišči s parc. št. 444/18 in 444/29 (v nadaljnjem besedilu: sporni zemljišči) – obe sta v katastrski občini Kranj. Dne 3. julija 1996 je bil pritožnik, ki ga je UE prepoznala kot enega od pravnih naslednikov denacionalizacijskih upravičencev, imenovan za skrbnika za posebne primere, da upravlja nepremičnine namesto neugotovljenih dedičev.

A. Občinski odloki

5. Dne 10. decembra 2003 je Mestna občina Kranj (v nadaljnjem besedilu: občina) sprejela Odlok o kategorizaciji občinskih cest in kolesarskih poti v Mestni občini Kranj (v nadaljnjem besedilu: odlok iz leta 2004); 7. člen odloka opredeljuje cestne odseke, ki potekajo po spornih zemljiščih, kot »lokalna cesta«. Odlok iz leta 2004 je bil objavljen v uradnem listu z dne 16. januarja 2004 in je začel veljati 31. januarja 2004. Dne 20. junija 2012 je občina sprejela Odlok o kategorizaciji občinskih cest in kolesarskih poti v Mestni občini Kranj iz leta 2012 (v nadaljnjem besedilu: odlok iz leta 2012); 8. člen odloka opredeljuje cestne odseke, ki potekajo po spornih zemljiščih, kot »javna pot«. Odlok iz leta 2012 je bil objavljen v uradnem listu z dne 6. julija 2012 in je začel veljati 21. julija 2012.

B. Delni odločbi o vračilu spornih zemljišč

6. Dne 23. oktobra 2008 je UE izdala delno odločbo, s katero bi se med drugim zemljišče s parc. št. 444/18 (dvorišče, ki meri 2.337 kvadratnih metrov) moralo vrniti v last in posest denacionalizacijskima upravičencema. UE je ugotovila, da občina kot subjekt, pristojen za vračilo, ni nasprotovala vračilu zemljišča in da v Zakonu o denacionalizaciji ni bilo nobenih ovir (glej 17. odstavek spodaj) za ponovno vzpostavitev lastninske pravice denacionalizacijskih upravičencev. Zemljišče s parc. št. 444/29 je nastalo v denacionalizacijskem postopku v postopku razdelitve zemljišča s parc. št. 444/24, po kateri je občina obvestila UE, da ne nasprotuje vračilu zemljišča s parc. št. 444/29 (del zemljišča s parc. št. 444/24, ki ni predstavljal pomembnega križišča). Dne 2. junija 2011 je UE izdala delno odločbo, s katero bi med drugim zemljišče s parc. št. 444/29 (pot, ki meri 1.716 kvadratnih metrov) moralo biti vrnjeno v last in posest denacionalizacijskima upravičencema.

7. Ko sta postali dokončni, sta bili delni odločbi vpisani v zemljiško knjigo, in je bilo pritožniku zaupano začasno upravljanje vrnjenega premoženja.

C. Razveljavitveni postopki

8. Dne 8. aprila 2016 je Ministrstvo za okolje in prostor (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) obvestilo UE, da sta javni poti, ki sta bili z odloki (glej 5. odstavek zgoraj) opredeljeni kot javni cesti, potekali po spornih zemljiščih, in predlagalo, da se delni odločbi (glej 6. odstavek zgoraj) razglasita za nični in neveljavni. Ministrstvo je ugotovilo, da so javne ceste javno dobro, in so bile temu primerno izvzete iz pravnega prometa. Vrnitev teh nepremičnin in izvajanje odločbe o denacionalizaciji zato nista bila mogoča (glej 17. odstavek spodaj).

9. Dne 19. julija 2016 je UE delni odločbi (glej 6. odstavek zgoraj) razglasila za nični in neveljavni v delih, ki so se nanašali na sporni zemljišči. Ugotovila je, da so bile javne poti, ki potekajo po spornih zemljiščih, z odlokom iz leta 2004 opredeljene kot javne ceste, tj. pred izdajo delnih odločb. Zato obravnavanih delnih odločb v delih, ki se nanašajo na sporni zemljišči, ni mogoče izvršiti. Odločba je bila pritožniku vročena 6. avgusta 2016.

10. Dne 17. marca 2017 je ministrstvo dovolilo pritožnikovo pritožbo in razveljavilo odločbo UE z dne 19. julija 2016 ter s tem vrnilo zadevo UE v ponovno odločanje. Po najnovejših informacijah, ki so na voljo sodišču, postopek na UE še teče.

11. Dne 9. aprila 2018 je Okrajno sodišče v Škofji Loki sprejelo sklep o dedovanju, ki se nanaša na enega od pokojnih denacionalizacijskih upravičencev (glej 17. odstavek spodaj). Pritožnik je bil imenovan za enega od upravičenčevih dedičev premoženja, ki je bilo vrnjeno v denacionalizacijskem postopku, ki zajema tudi sporni zemljišči. Po najnovejših informacijah, ki so na voljo sodišču, zapuščinski postopek še teče na pritožbeni stopnji.

II. POSTOPEK PRED USTAVNIM SODIŠČEM

A. Pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti

12. Dne 19. avgusta 2016 je pobudnik vložil na ustavno sodišče pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti (v nadaljnjem besedilu: pobuda za oceno ustavnosti) odlokov (glej 5. odstavek zgoraj), kolikor opredeljujejo poti, ki potekajo po spornih zemljiščih kot javne poti. Trdil je, da ju je občina opredelila kot javne poti, kljub temu da urbanistični načrt, ki je bil tedaj veljaven in objavljen z občinskim odlokom, na tem območju ni predvideval nobene ceste, opredeljene kot javne. Pobudnik se je skliceval tudi na denacionalizacijski postopek, in sicer na datum začetka in izdaje delnih odločb o vračilu. Trdil je, da sta bili sporni zemljišči, ki so ju uporabljali samo pravni nasledniki denacionalizacijskih upravičencev,

vrnjeni v denacionalizacijskem postopku. Meni, da je s sprejetjem odlokov v času, ko je denacionalizacijski postopek še tekel, občina prekršila Zakon o denacionalizaciji. Pobudnik je navedel, da je za nastanek škodljivih posledic izpodbijanega pravnega akta izvedel 6. avgusta 2016, ko mu je bila vročena odločba, s katero je bilo vračilo spornih zemljišč razglašeno za nično (glej 9. odstavek zgoraj). Skliceval se je na tedaj veljaven urbanistični načrt in ni mogel predvideti, da bo občina za sporni zemljišči sprejela predpis, ki je neskladen z obstoječim občinskim urbanističnim načrtom. Pobudnik je med drugim priložil kopije delnih odločb o vračilu, kopijo odločbe, s katero UE razglašča delni odločbi za nični in neveljavni, ter kopijo urbanističnega načrta. Dne 19. julija 2017 je pritožnik dopolnil pritožbo s sklicevanjem, med drugim, na (i) navedeni urbanistični načrt, (ii) razdelitev zemljišča s parc. št. 444/24 na parcele, ki so bile kategorizirane kot javne in ki ne bodo vrnjene (denacionalizacijskima upravičencema), in tiste, ki niso bile kategorizirane kot javne (vključno z zemljiščem s parc. št. 444/29), ter (iii) ustrezne izpiske iz zemljiške knjige, ki izkazujejo status spornih zemljišč v določenem času.

B. Sklep ustavnega sodišča

13. Dne 20. februarja 2018 je ustavno sodišče pobudo za oceno ustavnosti zavrglo kot prepozno (glej 14. odstavek spodaj). Pobudnik, ki se je skliceval na subjektivni rok, bi moral dokazati, da je za nastanek zatrjevanih škodljivih posledic lahko izvedel šele določen čas po uveljavitvi izpodbijanih predpisov, in utemeljiti, zakaj ta čas ni mogel ustrezati enemu letu od njihove uveljavitve. Ustavno sodišče je navedlo, da so zadevne lokalne ceste oziroma javne poti opredeljene kot take od uveljavitve odloka iz leta 2004, in že pred tem z odlokom o kategorizaciji občinskih cest in kolesarskih poti v Mestni občini Kranj (Uradni list RS, št. 113/2000); menilo je tudi, da pritožnik z zatrjevanjem, da je za kategorizacijo javne poti izvedel šele avgusta 2016 (ko mu je bila vročena odločba z dne 19. julija 2016) – ni zadostil zgoraj navedeni zahtevi; ni pojasnil, zakaj se ni mogel že pred vročitvijo te odločbe seznaniti s kategorizacijo. Zato s sklicevanjem na to, da se je zanašal na urbanistični načrt iz leta 2002, pobudnik »ni ustrezno utemeljil časovnih okvirov« pobude. Torej s tem, da se je skliceval samo na dejstvo, da se je zanesel na urbanistični načrt iz leta 2002, pobudnik ni utemeljil, zakaj je vložil pobudo na ustavno sodišče znotraj ustreznega roka. Sklep ustavnega sodišča je bil pritožniku vročen 24. marca 2018.

UPOŠTEVNI ZAKONODAJNI OKVIR IN PRAKSA

14. Ustrezne določbe Zakona o ustavnem sodišču (v nadaljnjem besedilu: ZUstS), Uradni list RS, št. 15/94, s spremembami) se glasijo:

24. člen

»...

(3) Kadar podzakonski predpis ali splošni akt, izdan za izvrševanje javnih pooblastil, učinkuje neposredno in posega v pravice, pravne interese oziroma v pravni položaj pobudnika, se pobuda za oceno ustavnosti lahko vloži v enem letu od njegove uveljavitve oziroma v enem letu od dneva, ko je pobudnik izvedel za nastanek škodljivih posledic.«

24. b člen

»(1) Zahteva mora vsebovati:

- ...
- podatke o izpolnjevanju z zakonom določenih pogojev za vložitev zahteve;
- ...

(2) Poleg podatkov iz prejšnjega odstavka zahteva mora vsebovati ...«

15. Vlada je predložila več sklepov ustavnega sodišča (sklepi št. U-I-267/10 z dne 15. novembra 2012; U-I-203/12 z dne 13. januarja 2014; U-I-323/12 z dne 6. marca 2014; U-I-237/12 z dne 7. aprila 2014; U-I-203/13 z dne 23. decembra 2014; U-I-218/13 z dne 29. decembra 2014; U-I-147/13 z dne 2. januarja 2015; U-I-18/13 z dne 6. januarja 2015; U-I-239/13 z dne 17. marca 2015; U-I-194/14 z dne 14. oktobra 2015; U-I-117/14 z dne 15. oktobra 2015; U-I-181/14 z dne 16. oktobra; U-I-207/14 z dne 19. oktobra 2015; U-I-118/14 z dne 9. februarja 2016; U-I-136/15 z dne 2. marca 2016; U-I-25/15 z dne 7. marca 2016; U-I-79/15 z dne 7. marca 2016 in U-I-203/15 z dne 23. marca 2016), v katerih je ustavno sodišče poudarilo, da je pri presoji skladnosti s časovnimi okviri najprej upoštevalo objektivni rok, saj so bili predpisi objavljeni v uradnem listu, da bi bile vse udeležene strani z njimi seznanjene, preden začnejo veljati. Vlagatelj pobude za oceno ustavnosti v subjektivnem roku je moral izčrpno in prepričljivo obrazložiti, kdaj je izvedel za nastanek škodljivih posledic, in je moral navesti tudi dejstva in okoliščine, na podlagi katerih je mogoče trditev preveriti in oceniti. Da bi se lahko uspešno skliceval na subjektivni rok, je predlagatelj te pobude moral (i) dokazati, da je za nastanek zatrjevanih škodljivih posledic lahko izvedel šele določen čas po uveljavitvi posameznega predpisa, in (ii) utemeljiti, zakaj ta čas ni mogel ustrezati enemu letu od njegove uveljavitve. Presoja ustavnega sodišča bi bila nato odvisna od prepričljivosti teh argumentov.

16. Vlada je poleg tega predložila številne odločbe ustavnega sodišča, v katerih je ustavno sodišče ugotovilo, da izpodbijani občinski odloki, ki so kot javne kategorizirali ceste, ki so potekale po zemljiščih v zasebni lasti, niso bili v skladu z ustavo, vključno z več odločbami, za katere je bila vložena pobuda za oceno ustavnosti v subjektivnem roku (odločbe št. U-I 202/08 z dne 9. julija 2009; št. U-I-200/10 z dne 6. julija 2011; št. U-I-208/10 z dne 20. januarja 2011; št. U-I-75/11 z dne 6. julija 2011; št. U-I-204/11 z dne 29.

novembra 2012; št. U-I-13/12 z dne 13. septembra 2012 in št. U-I-74/11 z dne 6. julija 2011).

17. V skladu s prvim odstavkom 16. člena Zakona o denacionalizaciji (Uradni list RS, št. 27/91, z ustreznimi spremembami) se podržavljeno premoženje vrne denacionalizacijskemu upravičencu v last in posest z vrnitvijo lastninske pravice ali z vrnitvijo lastninskega deleža. Nepremičnine ni mogoče vrniti, če je, med drugim, izvzeta iz pravnega prometa oziroma na njej ni mogoče pridobiti lastninske pravice (prvi odstavek 19. člena). Če nepremičnine ni mogoče vrniti v last in posest upravičencu, gre upravičencu odškodnina z vzpostavitvijo lastninskega deleža v pravni osebi, delnicah, s katerimi razpolaga Republika Slovenija, ali v obveznicah, izdanih v ta namen (42. člen). Če je bil zapuščinski postopek po denacionalizacijskem upravičencu pravnomočno končan, ne da bi bilo v njem odločeno tudi o dedovanju premoženja, ki pripade tej osebi po odločbi o denacionalizaciji, se glede tega premoženja opravi nov zapuščinski postopek (74. člen).

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV PRVEGA ODSTAVKA 6. ČLENA KONVENCIJE

18. Pritožnik se je pritožil, da mu je bila s tem, ko je ustavno sodišče njegovo pobudo za oceno ustavnosti zavrglo kot prepozno, kršena pravica dostopa do sodišča, kar pomeni kršitev prvega odstavka 6. člena konvencije, ki se glede tega glasi:

»Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ... pravično ... odloča ... sodišče ...«

A. Dopustnost

1. Navedbe strank

19. Vlada je ugovarjala statusu žrtve pritožnika. Vlada je trdila, da bi z zatrjevanimi kršitvami lahko bile prizadete le pravice neznanih dedičev, na katere sta z delnima odločbama prešli sporni zemljišči (glej 6. odstavek zgoraj). Pritožnik je bil le skrbnik za posebne primere, ki je bil upravičen, da zastopa neznane lastnike/dediče in upravlja njihovo premoženje, medtem ko sklep o dedovanju premoženja še ni bil še pravnomočen (glej 11. odstavek zgoraj).

20. Pritožnik je trdil, da je žrtev zatrjevanih kršitev kot pravni naslednik denacionalizacijskih upravičencev in kot skrbnik njihovega premoženja. Pritožnik se je skliceval na sklep o dedovanju premoženja, v katerem je bil spoznan za dediča denacionalizacijskih upravičencev (glej 11. odstavek zgoraj).

2. Presoja sodišča

21. V skladu s 34. členom lahko vsakdo vloži pobudo, če lahko izkaže, da je nanj »neposredno vplival« ukrep, ki je predmet pritožbe (glej *Burden proti Združenemu kraljestvu* [VS], št. 13378/05, 33. odstavek, ESČP 2008, in *Ilhan proti Turčiji* [VS], št. 22277/93, 52. odstavek, ESČP 2000-VII).

22. Pritožnik se je pritožil, da sta sklep ustavnega sodišča in odločba o ničnosti delnih odločb o denacionalizaciji neposredno posegala v njegove pravice iz konvencije. Sodišče ugotavlja, da je bil v denacionalizacijskem postopku pritožnik spoznan za pravnega naslednika denacionalizacijskih upravičencev (glej 4. odstavek zgoraj). Njegov status dediča glede spornih zemljišč je priznalo prvostopenjsko sodišče v zapuščinskem postopku (glej 11. odstavek zgoraj). Sodišče je poleg tega poudarilo, da Ustavno sodišče Republike Slovenije ni zavrglo pritožnikove pobude za oceno ustavnosti zaradi pomanjkanja interesa ali statusa žrtve (glej 13. odstavek zgoraj). Zato sodišče meni, da je pritožnik ustrezno dokazal, da je nanj neposredno vplival sklep ustavnega sodišča glede spornih zemljišč, in ugotavlja, da lahko zatrjuje, da je žrtev glede pritožbe iz 6. člena.

23. Sodišče nadalje ugotavlja, da ta pritožba ni očitno neutemeljena niti nesprejemljiva iz katerega koli razloga, navedenega v 35. členu konvencije. Zato jo je treba razglasiti za dopustno.

B. Utemeljenost

1. Navedbe strank

24. Pobudnik je trdil, da je za nastanek škodljivih posledic izpodbijanih odlokov izvedel 6. avgusta 2016. Ta dan mu je bila vročena odločba o ničnosti delnih odločb o denacionalizaciji. S tem ko je vložil pobudo za oceno ustavnosti 16. avgusta 2016 (glej 12. odstavek zgoraj), je ravnal v skladu s subjektivnim rokom. Zatrjeval je, da je prepričljivo utemeljil svojo skladnost z roki, vendar da ustavno sodišče ni upoštevalo njegovih dokazov in argumentov. Ni upoštevalo zlasti, da se je skliceval na veljavni občinski urbanistični načrt (glej 12. odstavek zgoraj) in da je občina začela postopek, ki je privedel do razdelitve zemljišča s parc. št. 444/24 v (i) parcele, ki so bile vrnjene (št. 444/29, 444/31 in 444/33), in (ii) parcele, ki so bile del kategorizirane ceste (ki niso bile vrnjene – št. 444/30, 444/32 in 444/34). V svojih vlogah z dne 19. aprila 2019 je pobudnik trdil, da občina in UE nista nasprotovali vračilu v naravi spornih zemljišč niti se sklicevali na odloke v denacionalizacijskem postopku. Zaupal je stanju v zemljiški knjigi, v kateri sta denacionalizacijska upravičenca navedena kot lastnika spornih zemljišč.

25. Vlada je poudarila, da je pritožnik podal le dve navedbi, ki se nanašata na pravočasnost pobude za oceno ustavnosti: da je za nastanek škodljivih posledic izvedel 6. avgusta 2016 in da se je skliceval na odlok o veljavnem urbanističnem načrtu (glej 12. odstavek zgoraj). Trdila je, da je bil

urbanistični načrt izdan na enak način kot izpodbijani odloki in da časovnega okvira vložitve pobude v subjektivnem roku ni mogoče utemeljiti le s sklicevanjem na to okoliščino. Poleg tega je bil pobudnik zavezan s 24. b členom ZUstS (glej 14. odstavek zgoraj) in bi moral navesti podatke o izpolnjevanju vseh z zakonom določenih pogojev za vložitev pobude. Ustavno sodišče, ki so ga zavezovale le navedbe in dokazi, ki jih je pritožnik predložil v svoji pobudi za oceno ustavnosti, je zato ustrezno zavrglo njegovo pobudo in tako sprejelo stališče, ki ga je dosledno zastopalo v vseh drugih podobnih primerih (glej 15. in 16. odstavek zgoraj). V tej zvezi je vlada opozorila, da argumenti v zvezi s skladnostjo s subjektivnim rokom, ki jih je pritožnik navedel v svojih vlogah z dne 19. aprila 2019 sodišču, niso bili predloženi ustavnemu sodišču.

2. Presoja sodišča

26. Upoštevana načela v zvezi s pravico dostopa do sodišča – in zlasti dostopa do vrhovnih sodišč – so povzeta v zadevi *Zubac proti Hrvaški* ([VS], št. 40160/12, 76–99. odstavek, 5. april 2018). Sodišče znova poudarja, da je pravica do dostopa do sodišč lahko predmet omejitev, ki pa posamezniku ne smejo ovirati dostopa na način ali v obsegu, ki bi prizadel samo bistvo pravice. Poleg tega omejitve ne bo združljiva s prvim odstavkom 6. člena, kolikor nima legitimnega cilja in kolikor ne obstaja razumen odnos sorazmernosti med uporabljenimi sredstvi in ciljem, ki se ga skuša doseči (ibid., 78. odstavek).

27. V obravnavani zadevi sodišče ugotavlja, da je ustavno sodišče zavrglo pritožnikovo pobudo za oceno ustavnosti kot prepozno na podlagi 24. člena ZUstS, ki določa, da se takšna pobuda mora vložiti v roku enega leta od uveljavitve izpodbijanega predpisa oziroma v roku enega leta od dneva, ko je pobudnik izvedel za nastanek škodljivih posledic (glej 14. odstavek zgoraj). Pobudnik je trdil, da je za nastanek škodljivih posledic odlokov izvedel 6. avgusta 2016 (glej 9. odstavek zgoraj) in da je s tem, ko je vložil pobudo za oceno ustavnosti 19. avgusta 2016 (glej 12. odstavek zgoraj), bil v skladu z omenjenim subjektivnim rokom. Vlada je nasprotno temu trdila, da pritožnik ni pojasnil, zakaj se ni mogel prej seznaniti z nastankom škodljivih posledic, in da je bila zato njegova pobuda pravilno zavrnjena.

28. Sodišče ugotavlja, da je pobudnik poskušal dokazati skladnost svojega ravnanja s subjektivnimi merili z argumenti, ki se ne morejo šteti za nerazumne. Zlasti v svoji pobudi za oceno ustavnosti je pobudnik izrecno navedel in predložil dokaze, ki so povezani z dejstvom, da je bil izpodbijani odlok iz leta 2004 sprejet med tem, ko je denacionalizacijski postopek tekkel, in da je bilo sporno zemljišče vrnjeno na podlagi pravnomočnih denacionalizacijskih odločb (glej 12. odstavek zgoraj). V svojih dodatnih vlogah, naslovljenih na ustavno sodišče, se je skliceval na status spornih zemljišč, ki sta bili glede na zemljiško knjigo in na dejstvo, da sta bili zemljišči, ki sta bili predmet denacionalizacijskega postopka, razdeljeni na

opredeljena kot »javna«, ki ne bodo vrnjena denacionalizacijskima upravičencema, in tista, ki niso bila opredeljena kot javna (vključno s spornima zemljiščema). Skliceval se je tudi na urbanistični načrt iz leta 2002, ki je veljal v določenem času in na tem območju ni predvideval ceste, opredeljene kot javne (glej 12. odstavek zgoraj). V svojem sklepu je ustavno sodišče menilo, da bi moral pobudnik dokazati, da je za nastanek škodljivih posledic izvedel šele določen čas po uveljavitvi izpodbijanih odlokov, in utemeljiti, zakaj ta čas ni mogel ustrezati enemu letu od uveljavitve teh predpisov (glej 13. odstavek zgoraj). Ustavno sodišče je opozorilo, da so bile lokalne ceste oziroma javne poti tako kategorizirane od uveljavitve odloka iz leta 2004, že pred tem pa z drugim odlokom iz leta 2000. Glede na to dejstvo je menilo, da pobudnik ni pojasnil, zakaj se ni mogel že pred vročitvijo odločbe z dne 19. julija 2016 seznaniti s kategorizacijo, in da s sklicevanjem na to, da se je zanašal na urbanistični načrt iz leta 2002, pobudnik »ni ustrezno utemeljil časovnih okvirov« pobude (glej 13. odstavek zgoraj).

29. V tej zvezi sodišče ugotavlja, da upoštevne določbe ZUstS (glej 14. odstavek zgoraj) od pobudnika, ki se sklicuje na subjektivna merila za določitev začetka teka upoštevne enoletne roke, ne zahtevajo, da dokaže, da za nastanek škodljivih posledic ni mogel izvesti prej. Prav tako sodna praksa ustavnega sodišča, na katero se sklicuje vlada (glej 15. odstavek zgoraj), zagotavlja zelo omejeno podporo za uvedbo take zahteve. Sodišče tudi ugotavlja, da je ustavno sodišče v številnih sklepih sprejelo pobudnikove navedbe v zvezi s časom, v katerem se je seznanil s škodljivimi posledicami izpodbijanih predpisov (glej 16. odstavek zgoraj). Glede na vse to sodišče dopušča, da je bilo pritožniku težko predvideti, kateri dokazi bi lahko šteli za primerne za izpolnjevanje subjektivnih meril, ki določajo roke za vložitev pobude pri ustavnem sodišču, in zlasti, da se od njega pričakuje, da pojasni, zakaj tega ni mogel storiti prej.

30. Ponovno poudarjajoč, da je temeljna naloga pristojnih nacionalnih organov, da odločijo o dopustnosti in pomembnosti dokazov (glej *Schenk proti Švici*, 12. julij 1988, 46. odstavek, serija A, št. 140, in *Engel in drugi proti Nizozemski*, 8. junij 1976, 91. odstavek, serija A, št. 22), sodišče ne more presojati, kdaj naj bi se štelo, da je pritožnik »izvedel« za nastanek omenjenih škodljivih posledic. Vendar sodišče ugotavlja, da je ustavno sodišče pričakovalo, da pobudnik dokaže, da tega ni mogel storiti prej kljub odsotnosti navedb ali dokazov, ki bi nasprotovali časovnemu okviru, ki ga je predložil v pobudi za oceno ustavnosti (primerjaj z zadevo *Peršuh proti Sloveniji* (sklep) [Odbor], št. 66721/14, 34. odstavek, 28. november 2017). Poleg tega se zdi, da to konkretno pričakovanje ni temeljilo na kakršni koli zakonski zahtevi, ki ureja dostop do ustavnega sodišča v tovrstnih postopkih (glej 14. odstavek zgoraj). Sodišče zato meni, da je ustavno sodišče naložilo preveliko breme pritožniku, ki je bilo poleg tega nepredvidljivo, glede na okoliščine obravnavanega primera, in tako porušilo potrebno pravično

ravnotežje med legitimnim ciljem zagotavljanja skladnosti s formalnimi pogoji za vložitev na eni strani in pravico dostopa do sodišča na drugi strani.

31. Torej je bil kršen prvi odstavek 6. člena konvencije.

II. ZATRJEVANA KRŠITEV 1. ČLENA PROTOKOLA ŠT. 1 KONVENCIJE

32. Pritožnik se je pritožil, da je država poddržavila njegovo zemljišče, kar pomeni kršitev 1. člena protokola št. 1, ki se glasi:

»Vsaka fizična ali pravna oseba ima pravico do mirnega uživanja svojega premoženja. Nikomur se ne sme odvzeti lastnina, razen če je to v javnem interesu v skladu s pogoji, ki jih določa zakon, ter ob spoštovanju splošnih načel mednarodnega prava.

Ta določba pa nikakor ne omejuje pravice držav, da uveljavljajo zakone, za katere menijo, da so potrebni za nadzor nad uporabo premoženja v skladu s splošnim interesom ali za zagotovitev plačila davkov, drugih prispevkov ali denarnih kazni.«

33. Vlada je podala enak ugovor glede pritožnikovega statusa, ki ga je podala na podlagi 6. člena konvencije. Poleg tega je navajala, da pritožnik ni upošteval zahteve po izčrpanju notranjih pravnih sredstev. Predvsem pa je odločbo UE z dne 19. junija 2016, s katero je bilo vračilo spornih zemljišč v last in posest denacionalizacijskima upravičencema razglašeno za nično in neveljavno, ministrstvo razveljavilo (glej 10. odstavek zgoraj). Ustrezni upravni postopki v zvezi s predlogom ministrstva, da se delni odločbi razglasita za nični in neveljavni (glej 8. odstavek zgoraj), so še vedno tekli na UE, pritožnik pa jih bo po vročitvi lahko izpodbijal.

34. Pritožnik je zatrjeval, da je UE s tem, ko je sprejela sklep iz meseca junija 2016 na podlagi nezakonitega odloka (glej 9. odstavek zgoraj), ponovno poddržavila sporni zemljišči.

35. Sodišču se zdi nepotrebno preučiti vladni ugovor glede pritožnikovega statusa žrtve (glej 33. odstavek zgoraj), ker je pritožba v vsakem primeru nesprejemljiva iz razlogov, navedenih v nadaljevanju.

36. Sodišče znova poudarja, da državam za svoja dejanja ni treba odgovarjati pred mednarodnimi organi, ne da bi prej imele priložnost stanje popraviti z uporabo svojega pravnega sistema, zato morajo tisti, ki želijo uveljavljati nadzorno pristojnost sodišča s pritožbami proti neki državi, najprej uporabiti pravna sredstva, ki jih zagotavlja notranji pravni sistem (glej *Vučković in drugi proti Srbiji* (predhodni ugovor) [VS], št. 17153/11 in 29 drugih, 70. odstavek, 25. marec 2014; in *Mozer proti Republiki Moldaviji in Rusiji* [VS], št. 11138/10, 115. odstavek, 23. februar 2016).

37. V obravnavani zadevi sodišče ugotavlja, da se je pritožnik v bistvu pritožil glede učinkov odločbe UE z dne 19. junija 2016 na njegove pravice po 1. členu protokola št. 1. Poleg tega ugotavlja, da je bila po pritožnikovi pritožbi na ministrstvo izpodbijana odločba razveljavljena in da ustrezni postopki na UE še vedno tečejo (glej 10. odstavek zgoraj). Sodišče meni, da ni primerna obravnava te zadeve, dokler o njej ne odločijo domača sodišča.

Brez poseganja v možnost pritožnika za začetek novega postopka na tem sodišču, potem ko izčrpa domača pravna sredstva, sodišče ugotavlja, da je njegova pritožba na podlagi 1. člena protokola št. 1 prezgodnja.

38. Iz tega sledi, da je treba to pritožbo zavrniti v skladu s prvim in četrtem odstavkom 35. člena konvencije.

III. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

39. 41. člen konvencije določa:

»Če sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, sodišče oškodovani stranki zagotovi pravično zadoščenje, če je to potrebno.«

A. Odškodnina

40. Pritožnik je zahteval 1.500 evrov (EUR) za nepremoženjsko škodo.

41. Vlada je zatrjevala, da je zahteva neutemeljena in da med zatrjevano kršitvijo in zahtevo ni bilo vzročne povezave.

42. Sodišče prisoja pritožniku celotni zahtevani znesek – tj. 1.500 EUR za nepremoženjsko škodo, poleg tega pa tudi vsoto, ki bi jo bilo treba morebiti poravnati iz naslova davkov.

B. Stroški in izdatki

43. Pritožnik je zahteval tudi 3.062,07 EUR za stroške in izdatke, ki so nastali v domačem postopku, in 3.052,68 EUR za stroške in izdatke, ki so nastali v postopku na sodišču.

44. Vlada je trdila, da je zahteva neutemeljena in pretirana.

45. V skladu s sodno prakso sodišča je pritožnik upravičen do povrnitve stroškov in izdatkov samo, če dokaže, da so ti dejansko nastali in so bili neizogibni ter da je njihov znesek razumen. Sodišče v tej zadevi ob upoštevanju razpoložljivih dokumentov in zgoraj navedenih meril meni, da je razumno prisoditi 2.860 EUR za kritje stroškov iz vseh zadevnih vzrokov, poleg tega pa tudi vsoto, ki bi jo bilo treba morebiti poravnati iz naslova davkov.

C. Zamudne obresti

46. Po mnenju sodišča je primerno, da je osnova za izračun zamudnih obresti posojilna obrestna mera Evropske centralne banke, povečana za tri odstotne točke.

Oblikovano: italijanščina (Italija)

IZ OMENJENIH RAZLOGOV SODIŠČE SOGLASNO

1. *razglaš*a, da je pritožba glede prvega odstavka 6. člena dopustna, preostali del pritožbe pa je nedopusten;
2. *meni*, da je bil kršen prvi odstavek 6. člena konvencije;
3. *meni*,
 - (a) da mora tožena država pritožniku v treh mesecih od dneva, ko postane sodba v skladu z drugim odstavkom 44. člena konvencije dokončna, plačati zneska:
 - (i) 1.500 EUR (tisoč petsto evrov) za nepremoženjsko škodo, poleg tega pa tudi vsoto, ki bi jo bilo treba morebiti poravnati iz naslova davkov;
 - (ii) 2.860 EUR (dva tisoč osemsto evrov) za stroške, poleg tega pa tudi vsoto, ki bi jo bilo treba morebiti poravnati iz naslova davkov;
 - (b) da se za navedene zneske od dneva poteka treh mesecev do plačila obračunajo linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji mejne posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, za vse zamujeno obdobje z dodanimi tremi odstotnimi točkami;
4. *zavrača* preostali del zahtevka pritožnika za pravično zadoščenje.

Sestavljeno v angleškem jeziku in 7. julija 2020 poslano v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika sodišča.

Stanley Naismith
sodni tajnik

Jon Fridrik Kjølbro
predsednik

Oblikovano: italijanščina (Italija)

Oblikovano: italijanščina (Italija)